HERMAN MELVILLE • **Yazıcı Bartleby**

© 1991 İletişim Yayıncılık A.Ş., Dünya Klasikleri / 1. Basım
1991, İstanbul (1 baskı)
© 2008 İletişim Yayıncılık A.Ş., Dünya Klasikleri / 2. Basım
2008-2013, İstanbul (3 baskı)
© 2014 İletişim Yayıncılık A.Ş., Dünya Klasikleri / 3. Basım
2014-2018, İstanbul (3 baskı)

Bartleby, the Scrivener. A Story of Wall Street
© Önsöz: Graham Thompson, "'Bartleby' and the Magazine Fiction",
The New Cambridge Companion to Herman Merville,
ed. Robert S. Levine, Cambridge University Press, 2012.
Önsözün hakları PLS Clear aracılığıyla alınmıştır.

İletişim Yayınları 135 • İletişim Klasikleri 3
ISBN-13: 978-975-05-3232-0
© 2021 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 4. Basım
1. Baskı 2021, İstanbul

Dizi Yayın Yönetmeni Murat Belge
Yayına Hazırlayanlar Emrah Serdan, Bahar Siber, Güneş Akkor
Kapak Suat Aysu
Kapak Resmi Edgar Degas, "Borsada", 1879
Uygulama Hüsnü Abbas
Düzelti Ümran Küçükislamoğlu

Baskı Ayhan Matbaası · Sertifika No. 44871
Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul
Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

Cilt Güven Mücellit · Sertifika No. 45003
Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,
Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · Sertifika No. 40387
Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,
Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

HERMAN MELVILLE

Yazıcı Bartleby

Bir Wall Street Öyküsü

Bartleby, the Scrivener
A Story of Wall Street

ÇEVİREN *Murat Belge*

GRAHAM THOMPSON'IN ÖNSÖZÜ
VE MURAT BELGE'NİN SONSÖZÜYLE

iletişim

HERMAN MELVILLE 1819 yılında, kalabalık bir tüccar ailesinin üçüncü çocuğu olarak New York'ta doğdu. Küçük yaşta geçirdiği kızıl hastalığı yüzünden, görme yetisinin önemli bir bölümünü kalıcı olarak kaybetti. New York'ta başladığı ilkokul eğitimine 1930'dan itibaren Albany'de devam etti. Melville on iki yaşındayken, babası önce iflas etti, sonra hayatını kaybetti. Annesi varlıklı akrabalarından aldığı yardımlarla ailenin geçimini sağlamaya çalıştı. Melville okulu bırakarak tarım işçiliği, banka memurluğu, öğretmenlik gibi işlerde çalışmaya başladı. 1838'de New York'ta bulunan Lansingburgh Akademisi'nde mühendislik öğrenimi gördü. Ertesi yıl New York'tan Liverpool'a giden bir ticaret gemisinde çalışmaya başladı. 1841'de bir balina avı gemisiyle sefere çıktı. Yolculuk sırasında gemiyi terk ederek Markiz Adaları'nda üç hafta boyunca Typee yerlileriyle yaşadı. 1843'te ABD donanmasına katıldı ve ertesi yıl Boston'a geldi. 1845'te, *Typee: Polinezya Hayatına Bir Bakış* adlı kitabını tamamladı. 1846 yılında yayımlanan eser büyük ilgi gördü. 1847'de yayımlanan *Omoo*'yla birlikte Melville, bir yazar ve bir maceracı olarak bir anda şöhret kazandı. 1847 yılında Elizabeth Shaw ile evlendi ve üç sene sonra, Massachussetts'ten bir çiftlik satın aldı. Burada geçirdiği yıllarda *Redburn: His First Voyage* ve *White-Jacket*'ı tamamladı, *Mardi and the Voyage Thither*'ın büyük bir kısmını yazdı, aynı zamanda çeşitli dergilere makale, şiir ve kısa öyküler yazmaya başladı. 1849'da yayımlanan *Mardi and the Voyage Thither* okurları için büyük bir hayal kırıklığı oldu. 1851'de en çok bilinen romanı *Moby Dick* yayımlandı. Yazar bu eserini ortaya çıkarırken çok sıkı çalışmış olsa da, 1840'larda yakaladığı ilgiyi ve ünü tekrar kazanamadı. *Moby Dick* ya da ilk yayımlandığı zamanki ismiyle *Beyaz Balina*, ancak yazarın ölümünden otuz sene sonra başyapıt olarak değerlendirilerek birçok dile çevrilecekti. Melville bu tarihten itibaren yirmi yıl boyunca *Pierre ya da Belirsizlikler* (1852), *Israel Potter* (1855), "Yazıcı Bartleby" ve "Benito Cereno" (1856) dahil beş öyküsünü derlediği *Veranda Öyküleri* (1856), *Sağlam Adam* (1857) adlı kitaplarını yayımladı. 1863'te New York'a taşındı. 1866'dan itibaren on dokuz sene boyunca New York rıhtımında gümrük müfettişi olarak çalıştıktan sonra 1885'te emekli oldu. 1891'de New York'taki evinde kalp krizi sonucu hayatını kaybetti ve New York Bronx'ta bulunan Woodlawn Mezarlığı'na defnedildi. Ölmeden önce üzerinde çalıştığı *Billy Budd*, 1924'te yayımlandı.

İÇİNDEKİLER

ROMANA DAİR GÖRSELLER *7*

KRONOLOJİ *11*

ÖNSÖZ
"BARTLEBY" VE DERGİ ÖYKÜLERİ / Graham Thompson *27*

Yazıcı Bartleby

SONSÖZ
YAZICI BARTLEBY / Murat Belge *93*

PUTNAM'S MONTHLY.

A Magazine of Literature, Science, and Art.

VOL. II.—NOVEMBER 1853.—NO. XI.

A MOOSEHEAD JOURNAL,

ADDRESSED TO THE EDELMANN STORG AT THE BAGNI DI LUCCA.

THURSDAY, 11*th August*.—I knew as little yesterday of the interior of Maine as the least penetrating person knows of the inside of that great social millstone, which, driven by the river Time, sets imperatively agoing the several wheels of our individual activities. Born while Maine was still a province of native Massachusetts, I was as much a foreigner to it as yourself, my dear Storg. I had seen many lakes, ranging from that of Virgil's Cumæan, to that of Scott's Caledonian Lady, but Moosehead, within two days of me, had never enjoyed the profit of being mirrored in my retina. At the sound of the name, no reminiscential atoms (according to Kenelm Digby's Theory of Association—as good as any), stirred and marshalled themselves in my brain. The truth is, we think lightly of Nature's penny shows, and estimate what we see by the cost of the ticket. Empedocles gave his life for a pit-entrance to Ætna, and no doubt found his account in it. Accordingly, the clean face of cousin Bull is imaged patronizingly in Lake George, and Loch Lomond glasses the hurried countenance of Jonathan, diving deeper in the streams of European association (and coming up drier) than any other man. Or is the cause of our not caring to see what is equally within the reach of all our neighbors to be sought in that aristocratic principle so deeply implanted in human nature? I knew a pauper graduate who always borrowed a black coat, and came to eat the Commencement dinner—not that it was better than the one which daily graced the board of the Public Institution in which he hibernated (so to speak), during the other three hundred and sixty-four days of the year, save in this one particular, that none of his eleemosynary fellow-commoners could eat it. If there are unhappy men who wish that they were as the Babe Unborn, there are more who would aspire to the lonely distinction of being that other figurative personage, the Oldest Inhabitant. You remember the charming irresolution of our dear Esthwaite (like Macheath between his two doxies), divided between his theory that he is under thirty, and his pride at being the only one of us who witnessed the September gale and the rejoicings at the Peace? Nineteen years ago I was walking through the Franconia Notch, and stopped to chat with a hermit, who fed with gradual logs the unwearied teeth of a saw-mill. As the panting steel slit off the *slabs* of the log, so did the less willing machine of talk, acquiring a steadier up-and-down motion, pare away that outward bark of conversation which protects the core, and which, like other bark, has naturally most to do with the weather, the season, and the heat of the day. At length I asked him the best point of view for the Old Man of the Mountain.

"Dunno—never see it."

Too young and too happy either to feel or affect the Juvenalian indifference, I was sincerely astonished, and I expressed it. The log-compelling man attempted no justification, but after a little asked,—

"Come from Boston?"

"Yes," (with peninsular pride.)

"Goodlo to see in the vycinty o' Boston."

"Oh, yes!" I said, and I thought—see Boston and die! see the state-houses, old and new, the caterpillar wooden bridges crawling with innumerable legs across the flats of Charles; see the common—largest

Yazıcı Bartleby'nin tefrika edildiği *Putnam's Monthly* dergisinin Kasım 1853 sayısının kapağı.

Yaşını başını almış bir adamım ben. Son otuz seneden beri yaptığım işlerin mahiyeti beni ilginç, hatta pek de benzeri olmadığını söyleyebileceğim bir cins insanla sıradanın ötesinde bir alışveriş içine soktu. Bu insanlar hakkında, bildiğim kadarıyla, hiçbir şey yazılmış değil: mübeyyizlerden söz ediyorum, yazıcılardan. Bunların pek çoğuyla tanışmışlığım var, kimini iş üstünde, kimini özel olarak tanıdım. Niyet etsem bu insanlar hakkında öyle hikâyeler anlatabilirim ki, kimi iyi niyetli beyleri kahkahayla güldürür, kimi duygulu kişileri de ağlatır. Ama gördüğüm işittiğim en garip olan biri var ki, adı Bartleby, onun hayatından birkaç bölüm sunmak üzere başka bütün yazıcıların biyografilerini ertelerim. Başka mübeyyizlerin bütün hayatını yazabilirim şurada, ama gel de Bartleby'nin hayatını yaz. Bu adamın tam ve doyurucu biyografisini kaleme almak için gerekli herhangi bir malzemenin var olduğuna beni inandıramazsınız. Bu da, edebiyat açısından, onarılamaz bir eksiklik. Öyle bir adamdı ki Bartleby, hakkında, birincil kaynaklar dışında hiçbir şey "şu şöyledir" diye söylenemez; ama onunla ilgili böyle kaynak da yok gibi

bir şey. Şu kendi gözüm Bartleby'den ne gördüyse, hakkında bildiğim her şey de ondan ibaret. Ha, yalnız bir küçük belge var, onu da sonunda sunacağım.

İndi bu yazıcının karşımda ilk zuhur etmesini anlatmadan önce, biraz kendimden, çalıştırdığım insanlardan, işimden, çalıştığım daireden ve onun genel çevresinden söz etmem uygun olur. Çünkü bu gibi şeylerin bilgisi, az sonra tanıtılacak baş kişinin yeterince anlaşılabilmesi için, olmazsa olmaz bir önem taşıyor.

Imprimis: Bendeniz, gençlik yıllarından bu yana, en kolay hayatın en iyi hayat olduğuna derinden ve kesinlikle inanmış bir adamım. Dolayısıyla, mesleğim –zaman zaman söylendiği gibi– sık sık fazladan enerji gerektirse, bazen düpedüz sinir bozucu olsa, allak bullak durumlara yol açsa da, durumların gelip benim huzurumu bozmasına izin vermemişimdir. O hırslı avukatlardan değilim ben, hani jürilere nutuk atan, izleyenlerden alkış toplayan avukatlardan... Ne yaparım? Şöyle güvenli bir geri çekilme stratejisi içinde, zenginlerin bonoları arasında güvenli işler çeviririm – ipotekler, tapular arasında. Beni tanıyanlar beni her şeyden önce *sağlam* adam olarak tanır. John Jacob Astor, örneğin... Rahmetlinin öyle şiirsel coşku filan falan, o taraklarda bezi yoktu. Ben söz konusu olduğumda, tereddütsüz derdi ki birinci meziyetim sağduyu, ikincisi de yöntemdir. Övünmek için söylemiyorum bunları, istiyorum ki mesleğimde John Jacob Astor'ın beni tutmuş, bana iş vermiş olduğu bilinsin. Çünkü, bakın açık söyleyeyim, ben onun adını anmaktan zevk alıyorum. Ne diyeyim, hani şöyle küre gibi, yuvarlak bir ses veriyor –hani bir altın kümesine dökülen altınlar gibi bir tını– nasıl anlatayım? Yani, diyeceğim, müteveffa John Jacob Astor'ın benim hakkımda söyleyeceği övücü söz benim umurumdaydı.

Şu şimdi anlatacağım küçük hikâyenin biraz öncesinde, avukatlık işlerimde bir büyüme olmaya başlamıştı. Bizim

şu eski yazıhanede, hani Mühürdarlık işi var ya, New York Devleti içinde Mühürdarlık, şimdi lağvedildi, işte o iş benim üstüme kalmıştı. Öyle çok yorucu bir iş değildi, ama parası da bayağı iyiydi. Bakın, ben öyle sık sık sinirlenmem. Hele bana karşı yapılmış haksızlıklar karşısında öfke nöbetlerine kapıldığım pek az görülmüştür. Ama şu noktada bana izin verin, imkân tanıyın: Bu Mühürdarlık işlevinin durup dururken ve paldır küldür lağvedilmesi –yeni Anayasal değişiklik çerçevesinde– ne diyeyim... gereksiz bir yasaydı. Ömür boyu sürecek bir iş ve gelirken, birkaç yıl içinde kesildi. Neyse bunu konu dışı bir olay olarak söylüyorum – geçerken yani.

Benim daire Wall Street, – numarada, yukarı kattaydı. Dairenin bir ucu aydınlık tarafında (epey geniş tutulmuştu), beyaz bir duvara bakıyordu. Aydınlık, tabii bina boyunca yükseliyor.

Bu dediğim manzara, hani biraz hareketsiz olarak nitelenebilir, hani manzara ressamlarının "yaşamak" dedikleri şeyden yoksun. İyi de, bu böyleyse, dairenin öbür ucu da, belki bir kontrast mı sağlıyor ne, o kadar, başka bir şey yok. O yöne baktığınızda, dümdüz ve engelsiz, kocaman bir tuğla duvar görüyorsunuz, geçen zamanla, ebediyen gölgede kaldığı için ayrıca, kararmış. Hani şöyle dürbünle filan bakıp da saklı güzellikler keşfedeceğiniz bir duvar değil. Zaten, ne dürbünü, bizim dairenin pencerelerinin üç metre ilerisinde –miyopları yormamak üzere– yükseliyordu dediğim bu duvar. Çevredeki binalar yüksek mi yüksek, benim daire de ikinci katta, o duvarla benim duvar arasındaki boşluk kocaman, dört köşe bir sarnıcı andırıyordu.

Bartleby'nin sökün etmesinin hemen öncesiydi. Yanımda çalışan iki mübeyyizle bir de, istikbal vaad eden bir odacı delikanlı vardı. Birincinin adı Hindi; ikincisi Kıskaç; üçüncüsüyse Kurabiye. Bunlar size rehberde kolay rastlanmaya-

cak adlar gibi görünebilir. Zaten, doğrusu, ad değil lakaptı; adamlarım bu lakapları birbirlerine takmıştı, çünkü görünüşlerine, kişiliklerine uygun geldikleri düşünülmüştü. Hindi, ben yaşlarda –yani, altmışına yakın– kısarak, tombalak bir İngilizdi. Sabahleyin yüzü kırmızı olurdu, diyebiliriz, ama öğleyin on ikiden sonra –ona göre yemek vakti– Noel kömürü doldurulmuş bir ocak gibi alev alev yanar ve ta altıya ya da o sulara kadar da yanmaya devam eder, ama yavaş yavaş sönmeye de yüz tutardı; zaten bu saatlere eriştikten sonra ben o yüzün sahibini artık görmez olurdum. Bu böyle gider, sanki güneşle birlikte yükselir, doruğa erişir, onunla birlikte batar, ertesi güne hazırlanırdı – güneşin ışıltısı ve sönmeyen haşmetiyle o da parlar ve solardı. Hayatımda karşılaştığım nice tuhaf rastlantılar vardır ki, bunlardan biri de, Hindi'nin o kıpkızıl ve ışıl ışıl çehresinden en dolgun ışınlarını saçarken, tam o sırada, o kritik anda, iş yapma yeteneğinin de, yirmi dört saatin geri kalanında en ciddi arızaya uğradığı devreye girmesiydi. Bildiğim çeşitli tuhaflıklar arasında bunun da kendine göre bir yeri vardır. O sırada büsbütün tembelleştiği veya hayata küstüğü için değil. Anlaması güç olan, gereğinden fazla enerjik kesilmesiydi zaten. Garip, ateşli, telaşlı ve esirikli bir çalışkanlık basardı üstüne. Kalemini savrukça daldırırdı hokkaya. Belgelerimin üstüne hep on ikiden sonra damlatırdı mürekkep lekelerini. Öğle sonrasının bu pervasızlığı, bu mürekkep damlatma felaketi bir yana, bazı günler daha da ileri gider, bir gürültü kaynağı haline gelirdi. Bu gibi zamanlarda, yüzü gene al basmış halinde, antrasit üstüne linyit boca etmişsin sanki, takviyeli kızıl keserdi. Sandalyesi devamlı gacur gucur, kurutma kumunun kutusunu döker; kalemini düzelteyim derken acelesinden büsbütün parçalar, öfke nöbetine tutulup hepsini yere fırlatır; ayaklanıp masanın üstüne eğilirken kâğıtları da iyice biçimsiz bir şekilde dağıtır... Böyle yaşlı başlı bir adamda hiç yakışık almayacak hal-

ler. Gelgelelim, aynı zamanda birçok bakımdan benim için son derece değerli bir adamdı. Öğleyin saat on ikiye kadar gayet hızlı çalışan, en güvenilir elemanım, benzeri pek bulunmayacak bir tarzda yığınla iş çıkarıyor – bu gibi nedenlerle anlattığım aşırılıklarına göz yumuyordum. Yumuyordum amma, gene de, arada bir, çıkıştığım oluyordu. Ben bunu çok incelikle yapıyordum ya, işte, sabahları dünyanın en nazik adamı olduğu, hatta size kul köle olduğu halde, öğle sonralarında, bazı öfkeli anlarında dilini tutamadığı da vakiydi – yani, bayağı hakaretamiz olabiliyordu. Evet, sabah çalışmasına değer veriyorum ve ondan yoksun kalmak istemiyorum; ama aynı zamanda saat on ikiden sonra o alevli halinden de tedirginim, hem sonra kavga gürültüden hoşlanmaz bir adamım... Onun için bir cumartesi öğle vakti (Cumartesi günleri hep daha beter olur), bütün efendiliğimi takınıp, ilerleyen yaşını da düşünerek, çalışmasını biraz azaltmayı düşünebileceğini ima etme cesaretini gösterdim. Kısacası, on ikiden sonra daireme gelmek zorunda olmamalıydı. Yemeğini yedikten sonra evine gidebilir, çay saatine kadar dinlenebilirdi. Ne münasebet! Öğle arası ayinlerini yerine getirmeye kararlıydı. Suratı dayanılmaz derecede alararak, odanın öbür ucunda, elindeki uzun cetveli sallaya sallaya, bir hatip edasıyla anlattı bana: Sabah mesaisi faydalı oluyorsa, öğle sonrası mesaisinin olmaması düşünülemezdi.

"Affınıza mağruren, efendim," demişti bu konuşmamızda, "Ben kendimi sizin sağ kolunuz olarak görüyorum. Sabahları birliklerimi toparlıyorum, sıraya sokuyorum; ama öğleden sonra, geçiyorum başlarına, düşmana karşı kahramanca hücuma geçiyoruz, böyle" – cetveli şiddetle savurdu havada.

"Tamam da, Hindi, mürekkep lekeleri," diyecek oldum.

"Doğru; ama, affınıza mağruren efendim, şu saçıma bakın. Yaşlanıyorum. Bu ağarmış saça karşı –sıcak bir öğle sonrasında– bir iki lekenin o kadar hükmü olmamalı. Yaşlılık –

sayfayı lekelese de– saygıya lâyıktır. Affınıza mağruren efendim, *ikimiz* de yaşlanıyoruz."

Dayanışma duyguma bu çağrı karşı konulur gibi değildi. Hem zaten, gitmeyeceği belli olmuştu. İyi bari, dedim ben de, kalsın diye karar verdim, kalsın da, öğle sonraları daha az önemli evrakıma bakmak koşuluyla kalsın.

Listemde ikinci adam, Kıskaç, yirmi beş yaş dolaylarında, favorileri sarkan, soluk yüzlü, biraz korsan görünüşlü bir genç adamdı. Onu hep iki kötü kudretin kurbanı olarak görmüşümdür: hırs ve hazımsızlık. Hırsı, sıradan bir yazıcıya özgü ödevlerden sıkılmasında kendini ele veriyordu, ancak profesyonellerin yapacağı işleri gasp etme yolunda zapt edilemez bir eğilim gösteriyordu – yani hukuki belgeleri kendisi yazmak, düzenlemek ister gibiydi. Hazımsızlığa gelince, bunun da sık sık görünen işareti, asabi bir alınganlıktı, sırıtkan bir sinirlilik. Beyaza çekerken bir yanlış yaptı mı dişleri bayağı işitilecek gibi gıcırdardı. Gereksiz bir ağzı bozukluk, iş kıyametin ortasında söylemekten çok tısladığı küfürler; bir de, çalıştığı masanın yüksekliğine ilişkin sürekli bir hoşnutsuzluk. Eli yatkındı mekanik işlere, ama Kıskaç bir türlü masayı kendine uyduramıyordu. Ayaklarının altına yongalar tıkıştırıyordu, daha kalın tahtalar ya da karton parçaları koyuyordu; sonunda katlanmış kurutma kâğıdı sıkıştırma derecesinde incelikli çözümler bile denedi. Bunların hiçbiri derdine derman olmadı. Sırtını rahatlatmak için masanın kapağını keskin bir açıyla çenesine kadar yukarı çekse, bir Felemenk evinin dimdik çatısını kendine yazı masası yapmış bir adam gibi yazmaya başlasa, kollarında kan dolaşımının durduğuna hükmederdi. Bunun üstüne masayı alçaltıp beli hizasına getirse ve üstüne abanarak yazsa, sırtına berbat bir ağrı saplanıyordu. Uzun lafın kısası, Kıskaç ne istediğini bilmiyordu. Ya da istediği bir şey varsa, yazıcı masasından büsbütün kurtulmaktı bu. Hastalıklı hırsının alâmetleri arasında, "müşte-

rilerim" dediği, pejmürde kılıklı ne idüğü belirsiz adamların yaptığı ziyaretler sayılabilir. Zaman zaman birtakım küçük politikalar çevirdiğinin, zaman zaman Adliye'de bir şeylere bulaştığının, hatta Tombs'un[1] görüldüğünün pekâlâ farkındaydım. Benim ofisimde onu ziyarete gelen bir adamın müşterisi olduğunu şişine şişine iddia etmişti, bir de tapu lafı çıkarmıştı ya, o adamın sadece bir alacaklı, tapu senedi dediği şeyin de bir makbuz olduğuna fazla bir şüphem yok. Ama bütün bu kusurlarına, canımı sıkan davranışlarına rağmen, vatandaşı Hindi gibi Kıskaç da benim için çok faydalı bir adamdı. Yazısı iyiydi, işlekti; niyet edince pekâlâ kibar bir adam olurdu. Bundan başka her zaman kılığı kıyafeti düzgün olur, bu da benim işyerime iyi bir hava verirdi. Oysa Hindi söz konusu olduğunda, benim yüzümü kara etmesinden kurtulmak için ne yapacağımı şaşırırdım. Elbiseleri yağlı gibi görünür, aşçı dükkânı gibi kokardı. Yazın pantolonları bol, çuval gibi dururdu üstünde. Ceketleri iğrenç, şapkasına elinizi süremezsiniz. Şapkasına fazla bir diyeceğim yok, çünkü birinin yanında çalışan bir İngilizin doğal nezaketi, muamele bilirliğiyle, kapıdan girdiği an şapkasını çıkarırdı, ama ceket başka hikâye. Ceketleriyle ilgili olarak aklını başına getirmeye çalıştım, ama hiç bana mısın demedi. Aslında sanırım geliri bu kadar az olan bir adamın böylesine parlak bir suratla parlak bir ceketi aynı anda götürmesine imkân yoktu. Kıskaç da söylediydi bir seferinde, Hindi'nin parası öncelikle kırmızı mürekkebe giderdi. Bir kış günü, kendi kullandığım, son derece saygıdeğer görünüşlü bir ceket verdim – şöyle vatkalı falan gri bir ceket, insanı sıcak tutan, dizinden çenesine kadar ilikleyebileceğin bir ceket. Düşünmüştüm ki Hindi bu cömertliğimi takdir eder, o öğle sonrası aşırılıklarından, şamatalarından vazgeçer. Nerdee! Yemin ederim, böyle kuştüyü gibi, battaniye gibi bir ceketin içine girip düğmelerini de

1 New York'ta Hapishane – ç.n.